

A Szabadság

MUNKÁSPÁRT

MUNKÁSPARTI HETILAP

Történelmi újrateervezés

1046.hu

BALSZEMMEL

THÜRMER GYULA

Mi a bal szemünkkel nézünk a világra. Így sok mindent észreveszünk, amit csak a jobb szemünkkel nem látnánk. Másként is látjuk a világot, mondjuk úgy, balszemmel. Ezután minden számunkban elmondjuk, miként is látjuk az éppen esedékes eseményeket a saját politikai értékítéletünk alapján, balszemmel.

Történelmi újratervezés

Újratervezés! Ugye Önök is ezerszer hallották ezt a GPS-ükből, amikor a kocsijukkal hirtelen eltérnek a tervezett iránytól. A GPS nem a megadott célt változtatja meg, hanem egy másik utat ajánl a cél elérésére. Újratervezi a célhoz vezető utat.

Az újratervezés gyakran gondot okoz, mert olyan utcákra navigál, ahol soha nem jártunk. Ismeretlen utcák, ismeretlen házak, kész útvesztő. Van, aki ilyenkor elkezd kapkodni, addig nyomogatja a GPS-t, hogy szerencsétlen készülék föladja. Ha ilyen okos vagy, csináld magad!

A társadalmak életében is van újratervezés. A furcsa az, hogy a GPS mi magunk vagyunk. Ha észrevesszük a hibákat, a rossz döntéseket, és beindítjuk az újratervezést, elérünk a célhoz. Ha megzavarodunk, ha szem elől tévesztjük az eredeti célt, ha idő előtt feladjuk a reményt, más utakra tévedünk. Olyan utakra, ahova talán nem is akartunk menni.

A kilencvenes évek a szocializmus számára a történelmi újratervezést jelentették. Addig nagy mérföldkövek jelezték, hogy jó úton haladunk. 1917 – a Nagy Október győzelme Oroszországban, a Szovjetunió megszületése. 1945 – a fasizmus legyőzése, a kelet-európai szocialista országok létrejötte. 1949 – a szocialista Kína megalakulása. 1959 – a kubai forradalom.

Az utunkon fontos útjelzők mutatták a megtett kilométereket: teljes foglalkoztatottság, ingyenes egészségügy és oktatás, létbiztonság, béke. Elolvastuk, megnyugodtunk, igen, erre kell menni!

Korábban is voltak zavarok, de a kezdeti energia még erős volt, túlléptünk rajtuk. A rendszerváltások azonban már nem csak azt jelezték, hogy a szembejövő forgalom túl erős és leszorítanak bennünket az útról. Azt is mutatták, hogy valahol hibáztunk. Nem vettük észre, hogy még ismételtetjük magunkban az eredeti célt, de már nem a szocializmus felé haladunk. És a legrosszabb: nem vettük észre, hogy mások nem jönnek utánunk.

A szocializmus erői világszerte pánikba estek. Sokan elkezdtek kételkedni önmagukban: lehet, hogy a tőkésnek igazuk van, és a szocializmus zsákutca? Addig kételkedtek, hogy a másik táborban találták magukat, a kapitalizmus felé vezető úton.

Mások nem adták fel hitüket, de megtagadták az addigi utat. 1917 tévedés volt, mondták, a szovjet típusú szocializmus járhatatlan út, de mi majd megmutatjuk, hogy milyen az „európai”, az „emberarcú” szocializmus! Csúfos vége lett! A nyugat-európai történelmi pártok egymás úton szorultak háttérbe.

Újratervezés! – adták ki sokhelyütt a világban a jelszót. Kína az élre állt. A szocializmus célja jó

és helyes – mondták. 1917 és 1949 a mi lobogónk! Nincs mit szégyellni!

Jobb életet kell adni az embereknek! Ehhez két dolog kell. Termeljünk többet és jobbat! De kell még más is: nekünk kell elosztani azt, amit megtermeltünk. Mindenki éljen jobban, de a jobb életet mindenki a munkájával érdemli ki.

A tőkésnek tudnak többet és jobbat termelni, de ott nem a munka, nem az ember számít, hanem a vagyon. A vagyonos, a gazdag mindig többet kap.

Nézzük meg, mitől termel a tőke többet és jobbat, mondták a kínaiak, vegyük át, hasznosítsuk a módszereiket! De a lényeg maradjon! A munkások és parasztok állama ne engedje, hogy a tőkés megzavarják a GPS-ünket! A cél a szocializmus, a mi saját, nemzeti utunkon.

A kínai sajátosságú szocializmus felszámolta a szegénységet. Mindenki számára megnyitotta a jobb élet kapuját. A világ második gazdaságává tette a kínait. Kína ma már nem a nyugati technológia másoló műhelye, hanem kutatói és termelői nagyüzem, amely meghatározza a globális technológiai fejlődést.

Újratervezés! – mondtuk mi is 1989-ben. Munkáspárt lettünk, és egy percre sem tagadtuk meg történelmi elődeinket. 1917-ben százezer magyar internacionalista harcolt a szovjetek oldalán. Mi csináltuk meg a világ második szocialista államát. 1945 után apáink felépítették a szocialista Magyarországot. A jólét, létbiztonság, az erős nemzeti ipar és mezőgazdaság a mi büszkeségünk. A szocializmus a mi zászlónk, a mi célunk.

Arra kell mennünk, de másként! Meg kell tanulni a kapitalizmus szabályait, a tőkés választást, a tőkés gazdálkodást! Át kell vennünk a kapitalisták bevált módszereit az utcai rendezvényektől és internetig! Nem maradhatunk le tudásban!

Folyamatosan és konkrétan elemezni kell a konkrét helyzetet! Illúziók és vágyálmok helyett a valóságból kiindulni! És mindig látni magunk előtt a végső célt! Mindig, még akkor is, amikor a tőkés propaganda manipulációja, a hazugsághegyek eltakarják előlünk.

Újratervezés! Igen, ma is, 2024-ben is! A tőkés rendszer válságát a tőke okozta, de a tőkeellenes erőknek kell a világ új utakra terelni. A tőke válasza a válságra a háború és a fasizmus! A tőkeellenes erők válasza a béke, a fasizmus leküzdése, egy új igazságos világrend megteremtése.

107 éve annak, hogy Lenin vezetésével az orosz nép elindult a történelmi újratervezés útján. Láttunk, megéltünk sikereket és kudarcokat a szocializmus útján, de nincsenek kételyeink: ez az út a jó! A történelmi újratervezés ma a mi dolgunk.

Putyin szárazon tartja a puskaport

„Tekintettel a növekvő geopolitikai feszültségekre, valamint az új külső fenyegetések és kockázatok megjelenésére, fontos, hogy modern és folyamatosan használatra kész stratégiai erők álljanak rendelkezésre. Továbbra is javítani fogjuk az összes komponensüket. Az ehhez szükséges források rendelkezésre állnak. Hangsúlyozom, hogy nem fogunk részt venni egy új fegyverkezési versenyben, de a nukleáris erőket a szükséges elégséges szinten tartjuk. Ebben az évben a modern fegyverekkel felszerelt felszerelésük elérte a 94 százalékot” – mondta Putyin elnök az orosz hadászati erők hadgyakorlatán.

Ursula és Mark – a háború szerelmesei

Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke és Mark Rutte új NATO-főtisztje a NATO és az EU közötti stratégiai együttműködés fejlesztéséről állapodott meg. Nem a békéről, nem az Oroszország elleni szankciók eltörléséről, nem az oroszokkal való megegyezésről beszéltek, hanem a háború kíméletlen folytatásáról.

Amerikai rakétákkal rakják teli Németországot

Az Egyesült Államok hadserege folyamatosan küld Németországba rakétarendszereket gyakorlatokra. 2026-tól azonban az új típusú amerikai rakétákat tartósan német területen fogják állomásoztatni. A cél az orosz agresszió elhárítása – jelentette be Maik Keller dandártábornok, a Bundeswehr képviselője.

Megmozdult az orosz társadalom

Moszkva élen jár a fronton harcoló katonák hazafias támogatásában – írja a <https://www.ng.ru/>. A moszkvai üzemek a dolgozók felajánlásaiból élelmiszercsomagokat és egyéb egyéni szükségleteket kielégítő termékeket küldenek a frontra. Moszkvai művészek rendszeresen fellépnek a harcoló egységek előtt.

A német hadiipar maga alá gyűri Kelet-Európát

A német Rheinmetall Horvátországba is betette a lábát. Hosszútávú stratégiai megállapodást kötöttek a horvát hadiiparral. Vegyük már észre, a német tőke egymás után maga alá gyűri a kelet-európai országok hadiiparát. Mondhatjuk, hogy mi nem szállítunk fegyvert Ukrajnának. Mi csak gyártani fogjuk, a németek meg szállítják.

Az amerikai nagykövet a magyar kormány ellen szervezkedik

Budapesten Pressman amerikai nagykövet szervezkedik a magyar kormány megdöntésére. Összehívta a NATO-országok budapesti nagyköveteit és katonai attaséit, hogy „megvitassák a magyar kormány által nemrégiben bejelentett gazdasági „semlegesség” politikájának biztonsági vonatkozásait.” Itt az ideje kiutasítani Pressmant!

A tények nyelvén

A KSH friss adatai szerint 2024. III. negyedévében a GDP növekedése mínusz 0,8 százalékos volt, tehát valamivel csökkent. Az ipari termelés augusztusban 9,5 százalékkal csökkent. Szeptemberben az infláció 3 százalékos volt, a munkanélküliségi ráta 4,5 százalékos.

Nem dicséret, tény: mindenki dolgozhat, aki akar

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai alapján 2024 októberében 226.219 regisztrált álláskereső volt. Számuk az előző hónaphoz képest 2 ezerrel, az egy évvel korábbi szinthez képest pedig kis mértékben csökkent tovább. Ez azt jelenti, hogy az elmúlt három és fél évtized során soha nem volt olyan alacsony az álláskereső októberi létszáma, mint az idei évben.

Kínai dízel mozdonyokkal újíthat a MÁV

Az európai gyártási kapacitások erősen lekötöttek, a CRRC viszont sokkal rövidebb időn belül tudna szállítani, ráadásul a magyar–kínai diplomáciai kapcsolatok is erősek. Néhány hete Kínába utazott egy, a közlekedési minisztérium, a vasúthatalóság és a MÁV egyes szakembereiből álló magyar delegáció, hogy a termelési mennyiséget tekintve a világ legnagyobb vasúti járműgyártójának számító kínai CRRC Zhuzhou Locomotive Co., Ltd. (CRRC ZELC) által gyártott mozdonyok beszerzési lehetőségeiről puhatolozzanak. (Kínai mozdonyokkal korszerűsíthetik a MÁV flottáját?)

Alsóházi vonatozás

A MÁV-Start 2023 végén 3375 vasúti járművet tartott állományában, 81 százalékosan 30 évnél idősebb. A mozdonyok túlnyomó többsége még ennél is öregebb, eléri az 50 évet – olvashatjuk az Indóház 2024. október-novemberi számában. Nálunk öregebb járműparkkal csak Bulgária rendelkezik. De nézzük másik oldalról! A sokat szidott szocializmus utolsó éveiben a MÁV járműparkja a legfiatalabbak közé tartozott.

Siker lett a Kim Dzsong Űn-könyv!

Kim Dzsong Űn kilenc beszédének magyar nyelvű kiadása sikeres akciónak bizonyult. Történelmi esemény volt, hiszen az 1950-es évek óta Magyarországon a KNDK személyiségeinek egyetlen műve se jelent meg nyilvános kiadásban. A mostani kiadás felkeltette a sajtó és az olvasók érdeklődését is. Több cikk jelent meg és külön interjú is készült (Thürmer Gyulát kérdezi Király Tamás -). A könyv nagy részét már elkapkodták az érdeklődők. A terjesztésben kiemelkedő szerepet játszott Benyovszky Gábor, az OE tagja, aki a könyvek húsz százalékát maga értékesítette.

Megemlékezés a Hősi körnél

A Munkáspárt Budapesti Elnöksége megemlékezést tartott október 30-án a Fiumei Sírkert Hősi Körénél. A gyász-megemlékezést fiataljaink tartották meg, levezetője Lisztes Vince volt, beszédet pedig Kozma Péter mondott.

Orosházi megemlékezések

A Munkáspárt orosházi szervezete az idén is megemlékezett az 1956-os őszi eseményekről és a Nagy Október 107. évfordulójáról.

Monor: munkáspárti mécsesek

A Pest vármegyei szervezet fiataljai meglátogatták a szovjet hősi halottak temetőjét, valamint a magyar munkásmozgalmak monori halottjainak sírparcelláját és mécseseket gyűjtöttek a hősök emlékére.

Gyöngyös: jól fogadták a Munkáspártot

Gyöngyösön jártak a Munkáspárt aktivistái. Sok embert tudtak megszólítani, sok kérdés hangzott el és az emberek is szívesen fogadták a Munkáspárt jelenlétét.

Budapest: fiataljaink az utcán

Budapesten is folytatódnak a kitelepülések. Nagyon fontos, hogy az emberek lássanak bennünket, tudják, hogy van Munkáspárt. A múlt héten fiataljaink jeleskedtek a budapesti utcákon.

Digitális kapitalizmus vagy digitális szocializmus ■

Gondolatok Pogátsa Zoltán „Digitális kapitalizmus” című könyve kapcsán

A modern technikai vívmányokról sokat hallunk, sőt használjuk is őket a mindennapi életben. De vajon mit jelent a digitális technika megjelenése a társadalomban, konkrétan a mai kapitalizmusban? Pogátsa Zoltán legújabb könyve erre keres választ.

A szerző 1974-ben született, közgazdász, szociológus. Számos könyvet írt már olyan fontos és népszerű témákról, mint a fenntartható gazdaság, a válság és az infláció. De aktív részese a szakmai közéletnek is. Nagy Márton nemzetgazdasági miniszterrel folytatott idén szeptemberi nyilvános vitája nagy visszhangot váltott ki. (Index - Gazdaság - Összecsapott Nagy Márton és Pogátsa Zoltán, még Hitler is terítékre került).

Ez az írás nem kereskedelmi reklám, de minden túlzás nélkül mondhatjuk: aki nem olvassa el Pogátsa Zoltán új könyvét, mindenképpen szegényebb marad. Úgy-hogy ne sajnáljuk a 4990 forintos árat. Mégiscsak olcsóbb, mint ha ötezer lenne.

Komolyra fordítva a szót, a műnek számos fontos értéke van. Magas szinten, de mégis érthetően leírja a mai számítógépes világot. Mentese a másokra jellemző, túltengő szakzsargonról és nincsenek ideológiai sztereotípiák sem.

Fontos értéke a gazdag forrásanyag. Pogátsa Zoltán nem csak ír, de olvas is, ami szintén nem mindenki-

re jellemző a „szakértői világban.” A felsorakoztatott irodalomjegyzék önmagában is ígéretes, az ajánlott művek komoly értékek. De, mint gyakorta más művek esetében, most is megjegyezzük, hogy a digitális kapitalizmusról nem csak Amerikában és Nyugat-Európában írnak, hanem másutt is, mondjuk Kínában és Oroszországban. Tegyük hozzá, nem is rosszul.

A mű értékes segítséget ad az olvasónak azzal is, hogy végigvezeti a technológiai fejlődés állomásain. A chipektől, a félvezetőktől, az integrált áramköröktől kezdve eljutunk a mobiltelefonokig, a közösségi média gyarapodó eszközeihez, de megismerjük a digitális pénz szerepét és hódítását is.

Megismerjük a különböző alternatívák vitáit, bepillantunk a technikai megoldások fantasztikus világába. Hiába a sok cikk, podcast és egyéb, szakértői segítség nélkül nem tudnák ilyen gyorsan bejárni ezt a világot. 363 oldal elolvasása nem túl nagy ár egy világ megismeréséért.

A szerző nagyon világos fogalomrendszereket használ, ami megkönnyíti a téma megértését, és nem tévedünk el a részletekben sem. Mi is a digitális kapitalizmus?

„A neoliberalizmus az a politikai mozgalom, amely több piaci versenyt hirdet, ám amikor hatalomra kerül, a nagyvállalati szektort hozza helyzetbe, csökkentve, sőt gyakran megszüntetve a piaci versenyt.”

„A digitális kapitalizmust a félvezetők, az integrált áramkörök, a chippek technológiája tette lehetővé” – emeli ki a szerző.

Egyet kell értenünk a szerző következő megállapításával is: „Történelmi példák hosszú sora mutat rá, hogy a technológia önmagában nem jó vagy rossz, a technológia semleges. Hogy mire és hogyan használják, az azon múlik, az adott kor társadalma miként kormányozza.”

Ezek lényeges megállapítások. A digitális technika nem változtatja meg a kapitalizmus lényegét, nem oldja meg a tőkés rendszer ellentmondásait. Ugyanakkor az internet és a digitalizáció hatalmas társadalmi fegyvert adott a tőke kezébe.

Egy, elhitheti az emberekkel, hogy elég a tehetség, egy jó ötlet, és bárki milliárdossá válhat.

Kettő, létrehoz egy mesterséges világot, amely elvonja a figyelmet a tényleges társadalmi problémákról. A valóságos háborút már nem fogjuk fel tragédiaként, hiszen a mesterséges világban percenként találkozunk háborús helyzetekkel. Azokból akár győztesként is kikerülhetünk, míg a valóságos háborúnak valamilyen áldozatai vagyunk.

A szerző rámutat: „Szükség is van csábító narratívára ahhoz, hogy vonzóvá tegyék a digitális kapitalizmus neoliberális utópiáját, mert annak nyers valóságát a többség elutasítja, amint megismeri a tényeket.”

A digitális technika tovább növeli a tőke koncentrációját. „A világ összes memóriachipjének 44 százalékát két koreai cég állítja elő...Ma az öt legnagyobb amerikai vállalat, a Google, a Facebook, az Amazon, az Apple és a Microsoft összesített értéke az USA GDP-je ötödének felel meg” – olvashatjuk a könyvben.

A digitális kapitalizmus nem szünteti meg a konkurenciaharcot, ellenkezőleg, a végletekig kiélezi. A

harc életre-halálra megy. A chip amerikai találmány, de az 1960-as években a japánok törnek az élre. A gazdasági csata politikai harccá válik, és az USA 1986-ban olyan egyezményt kényszerít a japánokra, amely meghatározza chippek minimális árát. Az árat Amerika diktálja és nem Japán. A szerző találoán jegyzi meg: „Nesze neked, szabadpiac!”

A szerző kimondja: a digitális kapitalizmus a neoliberális korszakban jön létre. De valójában a liberalizmus és a digitalizáció nem szabadságot, nem versenyt hoz. „Nincsenek versenytársak, monopóliumok dominálnak, amelyekbe a felhasználó be van szorulva.”

A konkurenciaharc új területekre terjed ki. A kérdés már nem csak az, hogy ki gyárt jobb és több chipet. A kérdés az, hogy ki birtokolja az elektronikai iparhoz szükséges nagyon ritka és nagyon drága fémeket és más nyersanyagokat. Ma a szükséges nyersanyagok zöme Kínából származik, vagy Kínában dolgozzák fel.

Kérdés az is, és ebbe ritkán gondolunk bele, hogy kinek van elég energiája a számítógépes rendszerek működtetéséhez. Az óriási szerverek hűtése például iszonyú mennyiségű energiát igényel. A világ informatikai infrastruktúrájának működtetése ma közel annyi energiát igényel, mint a légiközlekedés.

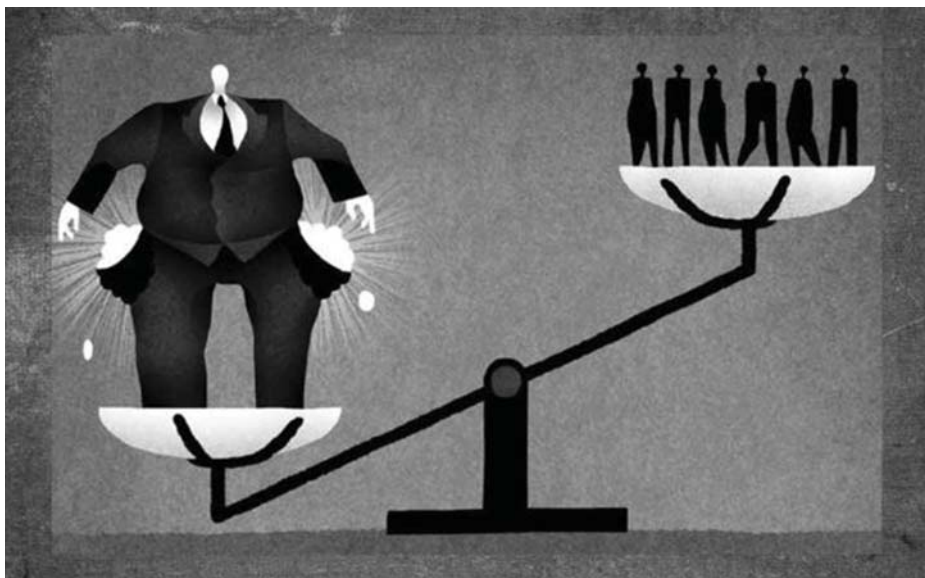
Az EU lemaradásának egyik oka éppen az, hogy „az öreg kontinensnek nincs igazán saját chipgyártó ipara.” De a szerző tesz még egy fontos megállapítást: „Ma már a mindent eldöntő globális rivalizáció az amerikai-kínai chipháború.”

A szerző nagy segítséget ad azzal, hogy idézi az Egyesült Államok Mesterséges Intelligenciát Vizsgáló Nemzetbiztonsági Bizottságának anyagát, amely kimondja: „Kína túl fogja szárnyalni az Egyesült Államokat.”

Ugorjunk egy nagyot a könyvben! A digitális korszakban a kapitalizmus „megfigyelő kapitalizmussá” válik. Mindenki örül a Google és más szolgáltatók térképrendszerének, amelyek segítségével tájékozódhatunk utazás közben. De elfelejtjük, hogy ezek tömeges megfigyelésre, az állampolgárok mozgását figyelő adatok feldolgozására épülnek.

A megfigyelő kapitalizmus azt is jelenti, hogy magán-cégek állami segédlettel megfigyelnek bennünket az utcán. Rögzítik, hogy mikor megyünk orvoshoz, mit vásárolunk, mi a hobbink, kik a barátaink, egyszóval mindent.

A fogyasztók, vagyis mi emberek, a rendszer rabjai vagyunk. „Általában a fogyasztó

nem is látja, hogy a Big Tech cégek mihez kezdenek az adataival.” A jogainkat nem tudjuk jogilag megvédeni, mert a szerződések speciális jogi tudást igényelnek. Másrészt, a nagy cégek az adatainkat olyan bonyolult algoritmusokkal kezelik, amihez legalább egyetemi IT-tudás kellene.

A digitális kapitalizmus találmánya és szörnyű fegyvere a metaverzum. A metaverzum azt jelenti, hogy a digitális technikák segítségével létrehozunk egy „második életet.” A szerző szavaival: „az emberek a fizikai világban kényszerűen folytatott első életük mellett élhetnek egy másodikban is, ahol nem kötik őket ugyanazok a kényszerek és meghatározottságok, sokkal több fantázia kaphat teret.”

A metaverzumban olyan tulajdonságokkal vértelmezhetjük fel magunkat, amelyekkel nem rendelkezünk. A csúnya szép lesz, a gyenge erős. „A valódi világban ismerkedni félénk férfiak virtuális barátnőket tartanak.” A szörnyű az, hogy a felmérések szerint a virtuális barátnőt valóságos barátnőnek tekintik.

A technika fejlődése megszülte a mesterséges intelligenciát (AI), aminek lehetőségeiről már sokféle találgatás van. A szerző is utal a negatív következményekre: „Teljességgel megszűnhet a privátszféránk. Masszív dezinformációs cunami indulhat el az interneten, akár tudatosan, például adott célszemélyek, célcsoportok tönkretételére, akár akaratlanul.”

Sokan tartanak attól, hogy a mesterséges intelligencia szükségtelessé teszi a munkást, a dolgozó embert. „A technológiai innovációk kétfélek lehetnek. Az egyik segíti a munkást, azaz emeli az egy munkásra jutó termelékenységét. A másik viszont helyettesíti a munkást...” – olvashatjuk a könyvben.

Ez a téma már átvezet bennünket olyan kérdésekhez, amelyek kibontva nincsenek benne Pogátsa Zoltán könyvében, de a témához tartoznak.

Miért akarja a tőke kiszorítani, megsemmisíteni a munkást? A kapitalizmus két osztálya a tőkével rendelkező tőkés és a munkás, akinek nincs tőkéje, de szabadon rendelkezhet a munkaerejével.

A tőkés abban érdekelt, hogy a munkást a lehető legtöbb ideig, a lehető legkevesebb bérért foglalkoztassa. A munkás érdeke viszont az, hogy a lehető legkevesebb időt dolgozzon és a lehető legtöbbet kapja.

Mivel a tulajdon, a gyár, a bank a tőkés kezében van, a két tényező között objektíve harc, osztályharc van. A tőke a digitális kapitalizmus eszközeivel a munkást akarja kiiktatni. Ha mindent gépek végeznek, nincs szükség munkásra, vagy csak nagyon kevésre.

A harc tehát ma a munkásosztály léteért is folyik. De másért is: az emberi lét megmaradásáért. Az embert a munka tette emberré. Ha megfosztják az embert a munkától, elveszti emberi adottságait. A kapitalizmus pusztításainak megakadályozása így válik globális érdeké.

Mi kényszerítheti a tőkét változásra? „Az ipari forradalom és a kapitalizmus által elhozott nyomor csupán a második világháború utáni korszakra szűnt meg, amikor a nyugat-Európában a jóléti állam, különösen ennek legfejlettebb formája, a skandináv modell” – írja a szerző. Rögtön hozzátesszi, hogy ez „akkor és azért valósulhatott meg, amikor az ipari munkásság összefogott...”

Igaza van, de még valamit meg kell említeni. Az 1945 után létrejött szocialista országok példája nélkül nem lett volna jóléti társadalom. A tőkés nem mondtak volna le a profitjuk egy részéről, ha szocializmus példája nem gyakorol vonzerőt.

A szocializmus új elosztási modellt vezet be: mindent a dolgozó embernek! A nyugati országok lakosai is látták, hogy keleten ingyenes az oktatás, az egészségügy, létbiztonság van. Mi is ilyet akarunk! A tőke ezt megértette, és a társadalmi konfliktusok elkerülése érdekében, adott is.

1990 után, amikor megdöntötték a szocialista rendszereket, a tőke azonnal kezdte visszavenni a dolgozóknak adott szociális, kulturális és egyéb juttatásokat.

Itt kell szóba hoznunk Kínát! Miért fontos ez ma? Nos, azért, mert Kínát nem lehet csak gazdasági versenytársként felfogni. És különösen nem lehet a kínai gazdasági sikereket azzal magyarázni, hogy tőkés módszereket alkalmaznak.

Kína civilizációs, társadalmi kihívás, alternatíva a létező tőkés modellekkel szemben. Ezt teszi lehetővé, hogy

a kínai sikereket nem a tőkés módszerek alkalmazása, hanem a kínai sajátosságú szocializmus teszi lehetővé.

A szerző Kína-szakértők véleményére hivatkozva mondja, hogy a kínai sikerek tényezője az, hogy „*évszázadokban gondolkodnak, historikus távlatokban értelmezik a történések jelentését.*” A szerző hozzá teszi saját véleményét is: „*A napjainkban lezajló kínai gazdasági csoda nagyon sokban emlékeztet az USA felzárkózására a 19. század második felében.*”

Pogátsa Zoltán rámutat arra is, hogy ma a kínaiakat azzal vádolják, amivel pár évtizede a japánokat: túl olcsó a munkaerő, lekoppintják a nyugati találmányokat, az állam nagy pénzekkel támogatja a kutatás-fejlesztést.

A kínai eredményeket nem lehet csak ezzel magyarázni. Nem elég Konfuciuszra hivatkozni. A kínai sikerek mögött az a tény áll, hogy Kína szocialista ország. A politikai hatalom a dolgozó nép kezében van, a Kínai Kommunista Párt vezeti az országot. A politika célja az, hogy jobb életet teremtsen az embereknek. A kínai szocialista modell tette lehetővé a kínai társadalom erőforrásainak mozgósítását olyan kérdések megoldására, mint a szegénység leküzdése, óriási területek komplex modernizációja, a társadalmi harmónia és stabilitás megteremtése.

Hasznosíthatók-e a digitális korszak vívmányai a szocializmus javára? A szerző ezzel a kérdéssel nem foglalkozik a könyvében, de a kérdés természetesen adódik.

Azt ugyanis a könyv sem tagadja, hogy a digitális kapitalizmus nem más, mint az ipari kapitalizmus és a pénzügyi kapitalizmus integrációja és továbbfejlesztett változata.

A digitális kapitalizmus nem oldja meg a kapitalizmus válságát. Késlelteti a kapitalizmus bukásának folyamatát, de nem tudja megoldani a kapitalizmus alapvető ellentmondásait.

A tőkeellenes erők feladata nem az, hogy a kapitalizmus által létrehozott vívmányokat lerombolják, hanem hogy hasznosítsák. Nem a hardvert kell megsemmisíteni, hanem az operációs rendszert, szoftvert kell kicserélni.

Ha a tőkeellenes erők nem használják fel a modern technikát a tőke elleni harcra, akkor veszíteni fognak. Ha felhasználják, ha megteremtik a saját útjukat, győzhetnek. A cél ezért a saját digitális tér, a digitális szuverenitás megteremtése.

Ami ma történik Kínában, azt mutatja, hogy ez lehetséges, járható út, fenntartható megoldás. A kínai sajátosságú szocializmus a digitalizációt állítja a szocializmus, az ember szolgálatába.

A Huawei példája, Sencsen fantasztikus fejlődése mutatja, hogy a digitális technikára digitális ipa-

rosítás építhető, amely figyelembe veszi, megtervezi nem csak az ipari beruházásokat, hanem a kapcsoló lakásépítkezést, szociális szolgáltatások kiépítését, utak, sportlétesítmények tervezését, egyszóval mindent, amire az embernek szüksége van.

A digitális ellenőrzés felett a szocialista állam örökösödik, amely biztosítja, hogy a megfigyelés, az ellenőrzés a társadalom és az ország biztonságát szolgálja.

A digitális vívmányokat hasznosítani lehet az új világrend megteremtésére is. A BRICS-országok ezért alakítanak ki saját, a nyugattól független adatgyűjtési, adatfeldolgozási, adatelemzési módszereket, ezért terveznek digitalizálási módszereket a kis- és középvállalatok bevonására, ezért térnek át saját fizetési rendszerre. Mindehhez természetesen óriási digitális háttér szükséges.

Ahogy Liu Meiping asszony (刘美平), a Sanghaji Tengerészeti Egyetem professzora mondta a közelmúltban a pekingi Világ Szocializmus Fórumon: a digitalizáció segítségével új szövetségi rendszereket hozunk létre, megvívjuk a csatát a digitális kapitalizmussal, és a digitális szocializmus győzedelmeskedik a digitális kapitalizmus felett.

POGÁTSA ZOLTÁN

DIGITÁLIS
KAPITALIZMUS

Emlékezzünk a VIT-re!

SIPÓS SÁNDOR, A MUNKÁSPÁRT NAGY TISZTELETNEK ÖRVENDŐ AKTIVISTÁJA A NEMZETKÖZI HALADÓ MOZGALMAK SZÉP HAGYOMÁNYÁRA, A VILÁGIFJÚSÁGI TALÁLKOZÓKRA EMLÉKEZETT ÍRÁSÁBAN. SOK FORRÁST FELDOLGOZOTT, KÖZTÜK CSIKÓS JÓZSEF „A VIT-ÉK TÖRTÉNETE” CÍMŰ KÖNYVÉT. ÖRÖMMEL ADUNK HELYET AZ ÍRÁSNAK.

A Világifjúsági Találkozó a világ haladó ifjúságának a legnagyobb seregszemléje a II. világháború után. A fiatalok olyan új megoldásokat kerestek, melyek az elkülönülés helyett a közös jövő építésére teszik a hangsúlyt. Központi kérdéssé vált gyűlölni a háborút, az értelmetlen pusztítást, elutasítani a fasizmust, az embertelen kizsákmányolást, harcot vívni az önkény, az imperializmus, az újgyarmatosítás ellen.

A fesztivál-mozgalom 1947-től működik, 19 alkalommal más-más főváros adott, illetve ad neki helyet. Mindegyik találkozóknak volt illetve van jelszava, a nemzetközi helyzet alakulásának megfelelően. A jelmondatokban eleinte az egyetértés, az újjáépítés, később a béke és barátság, illetve az imperializmusellenesség fejeződik ki.

Az első találkozón, 1947-ben Prágában 74 országból 17 ezer külföldi fiatal sereglett össze. Hazánkat 264 tagú küldöttség képviselte. Itt született meg Novikov himnusza: „Egy a jelszónk a béke!” – DIVSZ-induló.

1949-ben Budapesten 83 országból 10 ezer külföldi fiatal vett részt. A megnyitót Szakasits Árpád köztársasági elnök tartotta az újpesti stadionban. A Margitszigeten, a Hősök terén, a Városligetben reggeltől estig folyt az ismerkedés, a barátkozás.

A nemzetközi szolidaritás igen sok gyarmati sorban élő fiatalnak tette lehetővé, hogy itt lehessen a VIT-en. Paul Robeson, az amerikai néger énekes és békehar-

cos vendégszereplésének teljes bevételét ajánlotta fel a VIT szolidaritási utazási alapjának.

Abban az időben kezdtek hozzá a Népstadion építéséhez. A fiatalok ebben is kivették a részüket. Oriási tömegek vendéglátásából Magyarország jelesen vizsgázott. Keserű pirula minden magyar ember számára, hogy 2019-ben egy frissen alakult centrista magyar párt görényei „NÓlimpia” aláírásgyűjtés kampányával megtorpedózták a 2024. évi olimpia megrendezésének lehetőségét, és azt átjásztották Franciaországnak.

De folytassuk a VIT történetét! Következett 1951, Kelet-Berlin. 104 ország 26 ezer küldöttje találkozott a vendéglátó 2 millió német ifjúval és leánnyal. Nagy nemzetközi visszhangot váltott ki. A másfél millió kelet- és nyugatnémet fiatal békemenete kicsapta a biztosítékot. A fiatalokhoz szólt Frédéric Joliot-Curie, Nobel-díjas francia fizikus, a Béke-világtanács elnöke. Ott volt két híres békeharcos költő is, a török Nazim Hikmet és a chilei Pablo Neruda.

Következett 1953-ban Bukarest. Újabb rekord a résztvevők számában: 115 ország 30 ezer fiai, lányai. A találkozón kiemelt hangsúlyt kaptak a sportversenyek. A viadalok során 5 új világcúcsot, valamint 93 nemzeti csúcsot jegyezhettek a krónikák. A kiválóságok között a csehszlovák Zatopek, a magyaroknál Székely Éva és Papp László neve is olvasható.

1955-ben jött Varsó. 114 országból 30 ezer fiatal utazott a lengyel fővárosba. Kulturális programja kiemelkedően színes volt. Díjat kapott Kun Zsuzsa, Fülöp Viktor és Róna Viktor balettművész.

Következett 1957. Moszkva. 136 országból 34 ezer fiatal! A legek fesztiválja! Több magyar kiválóság kapott első díjat. A balett és karaktertáncok versenyében Orosz Adél és Sipeki Levente, de hegedűszólójával Szokolay Sándor is. A moszkvai VIT hangulatát talán legjobban Szolovjev Szedoj „Moszkva-parti esték” című dala idézi.

Következett a semleges Ausztria fővárosa, Bécs 1959-ben, eleget téve a nyugati ifjúsági szervezetek kívánságának. A szocialista országok elleni propaganda mindig jelen volt. Rátonyi Róbert operettműsorának plakátját ezzel a szalaggal ragasztották át: „Vigyázat! Kommunisták!” A bojkott a városi hatóságok részéről is megmutatkozott, amikor a Burg udvarán tartott békenagygyűlés alkal-

mával kikapcsolták az elektromos áramot, de Paul Robeson Mississipi dalához a világ 111 országából összesereglett több, mint 17 ezer küldött és a sok ezer osztrák fiatal szolgáltatta az „erősítő berendezést”. Ezen a találkozón kapott díjat a magyar delegáció fiatal zongoraművésze, Antal Imre is.

Következett Helsinki 1962-ben. 137 országból 18 ezer fiatal utazott el. A VIT egyik legtöbb szeretettel körülvelt vendége Jurij Gagarin űrhajós volt. A magyar művészeti életet reprezentálta: az Állami Népi Együttes tánckara, a KISZ Központi Művészegyüttese, és a Ki mit tud? nyertesei is, többek között Hacki Tamás.

Az Algériába tervezett IX. VIT szervezését az országban kirobbant belpolitikai válság miatt a Nemzetközi Előkészítő Bizottság leállította. Következett Szófia 1968-ban. 142 ország csaknem 20 ezer fiatalja vett részt. A fesztivál az első naptól fogva „Veled vagyunk Vietnám!” jelmondat jegyében zajlott. Népes sajtókonferenciát tartott két szovjet űrhajós, Tyereskova és Leonov. A magyar delegáció 400 főből állt, ebből 120 fő alkotta a kulturális osztagot. Köztük a Syrius együttes, a Pécsi Balett, a Rajkó-zenekar mellett Pécsi Ildikó, Csomós Mari, Kertész Péter, Kovács Zsuzsa színművészek, Hofi Géza parodista, Gálfi János bűvész, Mátray Zsuzsa és Poór Péter táncdalénekesek és még sokan mások.

A 10. alkalommal megrendezett VIT-re is sor került 1973-ban Kelet-Berlinben. Jelszava: „Antiimperialista szolidaritás, béke és barátság!” A 25 ezer küldött 1200 ifjúsági és diákszervezetet képviselt. Voltak köztük kommunista, szocialista, szociáldemokrata, liberális, radikális, centrista, kereszténydemokrata, nemzeti felszabadító mozgalmak, kulturális és sport-szövetségek, de vallásos szervezetek képviselői is. A záróünnepségen a fesztivál díszvendége Angela Da-

vis, amerikai néger marxista filozófusnő és polgárjogi harcos olvasta fel a X. VIT ünnepélyes felhívását.

Következett Havanna 1978-ban. 145 ország 17 ezer küldött. A magyar küldöttség 450 főből állt, zászlóvivőnk Gergely Gábor világ- és Európa bajnok asztaliteniszezőnk volt. Verőczy Zsuzsa sakkbajnoknőnk szimultán játszott. Tordasi Ildikó és Nébald György világbajnok vívóink bemutatón léptek pástra. Nagy népszerűsége tette szert Tolcsvayék és a Kormorán együttes. A Fonográf együttes Koncz Zsuzsával együtt tovább öregbítették popzenénk jó hírét. Dévai Nagy Kamilla dalai is utat találtak a nemzetközi közönséghez.

A 12. VIT-nek ismét Moszkva adott helyet 1985-ben. A résztvevők létszáma meghaladta az előző találkozót. Az óriási tömeg mindig félelmet kelt a haszonlesők sokaságában. Ezért mindig akadnak gáncsoskodók. Ahhoz nem fér kétség, hogy a Világifjúsági és Diáktalálkozókra szükség van, ezért továbbra is megrendezésre kerül, de most már Európán kívül. 1989-ben Phenjanban, 177 ország 22 ezer képviselőjével, 1997-ben Havannában 136 ország 12 ezer delegáltjával, 2001-ben Algírban 110 ország 6.500 fiatal résztvevővel, 2005-ben Caracasban 144 ország 17 ezer fiataljával, 2010-ben Pretoriában 126 ország 15 ezer küldöttjével, 2013-ban Quitoban 80 ország 8.500 küldöttjével, és van folytatás is, 2017-ben Szocsiban, 185 ország 25.214 fő delegált részvételével.

A fesztivál jelmondata 70 év alatt alig változott. Ma: „Küzdünk az imperializmus ellen, a békéért a szolidaritásért és a szociális igazságért!” Oroszország nem tagadja meg a múltját, ezzel példaként szolgálhat a világnak. A fesztivál kiegészítő jelmondata: „Tiszteljük a múltat, építjük a jövőt!”

SIPOS SÁNDOR

A háború szomorúsága

Bakos Ferenc látogatása a Munkáspártban

Bakos Ferenc, a vietnámi nyelv és kultúra kiváló ismerője, műfordító látogatott el a Munkáspárt székházába. Átadta a Munkáspárt elnökének az Ab Art Kiadónál megjelent könyvet. A háború szomorúsága című regény Bakos Ferenc fordítása.

Vietnámi irodalmi művek ritkán jutnak el Magyarországra. Kevesen ismerik a vietnámi irodalom és nyelv hangulatát, belső titkait. Hosszú évek munkája e kötet, mondta el, nagyon igényes feladat a vietnámi nyelv fordulatait magyarra tolmácsolni.

BAKOS FERENC, A FORDÍTÓ THÜRMER GYULÁVAL

Hoang Au Phuong, írói nevén Bao Ninh 1952-ben született a közép-vietnámi Nghe An tartományban, harci területen. Értelmi-ségi szülei részt vettek az 1946-54 közötti, franciák elleni ellenállási háborúban. 1969-ben végezte el a 10 osztályos általános iskolát Hanoiban. Még az évben önkéntesnek jelentkezett a dél-vietnámi hadszíntérre, az amerikaiak és a saigoni rendszer elleni háborúban. 27-es zászlóaljából a háború végére, 1975-re tized magával maradt életben.

A háború szomorúsága a vietnámi nép hő-sies küzdelmének állít emléket. Visszaadja a vietnámi emberek iszonyú önfeláldozását és szenvedését.

BAO NINH, A SZERZŐ

